

GULYÁS László
egyetemi tanár, habil.
VIRTUÁLIS INTÉZET KÖZÉP-EURÓPA KUTATÁSÁRA,
Szeged

professor
VIRTUAL INSTITUTE FOR CENTRAL EUROPE RESEARCH
Szeged, Hungary

GONDOLATOK A MAGYAR
„RÖVID 20. SZÁZAD” TÖRTÉNETÉNEK
NEMZETI-POLGÁRI-KONZERVATÍV
SZINTÉZISÉRŐL.

THOUGHTS ON THE NATIONAL-CIVIL-CONSERVATIVE
SYNTHESIS OF HUNGARIAN „BRIEF 20TH CENTURY
HISTORY”

ABSTRACT

Our study, we outline the logical along which national-bourgeois-conservative historians should write the syntethesis of Hungarian „short history 20th century”. We make a proposal on where to develop the focal points of their own synthesis.

1. Az elmúlt 40+30 év kánonképzésének jellemzői

1.1. Pillanatkép a 2020-as évek elejének XX. századdal foglalkozó történetírásának jellemzőiről

*„Akár ki is az első a hadszíntéren, és várja az ellenség megérkezését,
az friss lesz a harcra; ha valaki második a hadszíntéren, és
sietnie kell a csatában, az kimerülten fog megérkezni”*
Szun Ce

Napjainkban (2023) – 30 évvel a rendszerváltás után – a 20. századi magyar történelemmel foglalkozó magát „mainstreamnek” kinevező történetírást egyértel-

műen a baloldali kánon uralja. Véleményünk szerint ez az alábbi két folyamatra vezethető vissza:

1. A baloldali (vulgármarxista-marxista) történetírás 40 évig (1945–1990) kánonalkotási monopóliummal rendelkezett.
2. Az 1990. évi rendszerváltás óta eltelt 30 évben (1990–2023) a nemzeti-polgári-konzervatív történetírás csak részlegesen tudta megtörni a baloldal kánonképzési monopóliumát, és nem alkotta meg saját kánonját.

Nézzük meg részletesen, hogy a fentebb említett két folyamat hogyan vezetett el a 2023. évi pillanatképhez. Miért és hogyan került a Szun-ce által „*kimerültnek*” nevezett állapotba a nemzeti-polgári-konzervatív történetírás, miért csak a későn érkezők vagyunk a csataterén.

1.2. A kommunista diktatúra időszaka (1945–1990)

Tegyük fel a kérdést: milyen folyamatok zajlottak le 1945 és 1990 között? Ebben az időszakban a hatalmat birtokló kommunista párt (különbéle elnevezésekkel) MKP, MDP, MSZMP, MSZP) uralta az élet minden területét, így a történész szakmát is. Ennek következtében a történészek kánonképzése és annak kisebb nagyobb korrekciói a vulgármarxista-marxista ideológia egyeduralma alatt születtek meg. A marxi tételeket (osztályharc, pl. munkásosztály versus burzsoák) alkalmazták a magyar történelemre.

Ezt az időszakot három kisebb szakaszra oszthatjuk: az első szakasz 1945-től 1948-ig tartott, ebben az időszakban a Horthy-korszak többszátú kulturális-tudományos terét (ahol a keresztény-nemzeti irányzat mellett létezett baloldali irányzat is) brutális módon átalakították, a nemzeti-polgári-konzervatív oldalt felszámolták. Ezt nevezte historiográfiai áttekintő könyvében a „történetírás gleichschaltolásának” Romsics Ignác¹

A második szakasz 1948-tól az 1970-es évek elejéig tartott, és egyértelműen a vulgármarxista jelzővel írhatjuk le. Ebben a szakaszban kanonizálták a marxista alapokon álló műveket. Ezen folyamat meghatározó történészei: Andics Erzsébet, Mód Aladár, Nemes Dezső és a némileg fiatalabbak közül Hanák Péter és Hajdú Tibor. Őket nevezzük az első generációnak. A kánon megfogalmazása alapvetően két intézményben zajlott le. Egyrészt az 1949-ben felállított Magyar Történettudományi Intézetben (ez különböző neveken napjainkban is létezik). Első igazgatója a kőkemény sztálinista vonalat képviselő Andics Erzsébet volt, de utódai az intézet élén – Molnár Erik, Pach Zsigmond Pál, Ránki György, Glatz Ferenc – is a marxista vonalat vitték tovább. Ezt a mondatot annyival pontosítanánk, hogy az Andics-Molnár – Pach vulgármarxista vonulathoz képest a Ránki-Glatz Ferenc

¹ Romsics Ignác (2011): *Clio bűvöletében. Magyar történetírás a 19-20. században – nemzetközi kitekintéssel.* Osiris Kiadó. Budapest. A releváns alfejetet lásd 356–377. old.

baloldali irányvonal már nem volt vulgármarxista, jóval puhábban képviselte a marxi tételeket, de egyértelműen baloldali volt.

A második helyszín a Magyar Munkásmozgalmi Intézet (MMI) volt, amelyet kifejezetten azzal a céllal hívtak életre 1948-ban, hogy a 19-20. század munkáspártjainak (szociáldemokraták, kommunisták) történetét megírják.² Az MMI-t az 1950-es években átkeresztelték Párttörténeti Intézetnek, majd 1990 után ismét új nevet kapott, onnantól kezdve Politikátörténeti Intézet nevet kapott. Napjainkban is dolgozik, konferenciákat szervez, könyveket ad ki, részt vesz a marxista kánon fenntartásában

Az MTA TTI és a Párttörténeti Intézet keretei között a kommunista korszak vezetőtörténészei megalkották és egyeduralgokodóvá tették (ezt oktatták az egyetemeken) a marxista kánont.³ A kánon alapját képező fontosabb szintézisek időrendben az alábbiak voltak:

- ✓ Heckenast Gusztáv et al. (1951): *A magyar nép története*.
- ✓ Mód Aladár (1943): *400 év. Küzdelem a magyar önállóságért*.⁴
- ✓ Az 1960-as években elindult egy öt kötetből álló egyetemi tankönyvsorozat „*Magyarország története*” címmel. A Hajdú Tibor-Siklós András által jegyzett V. kötet foglalkozott a 20. századi magyar történelemmel.

A harmadik szakasz az 1970-es évek elején kezdődött és a rendszerváltásig terjedt. Ekkor lépett fel az első generáció által kinevelt második generáció: Ránki György, Berend T. Iván, Ormos Mária, Romsics Ignác, L. Nagy Zsuzsanna. Ez egy valóban tehetséges generáció volt, és tagjai jelentős mértékben professzionálizálódtak. Értékítéletben abszolút követték a marxista kánont, de mindezt sokkal szakszerűbb csinálták. Kimondottan kiváló könyveket írtak: Galántai József 1980-ban megjelent világháború története⁵, Ormos Mária 1984-ben megjelent Trianon könyve⁶, továbbá Romsics Ignác könyvei⁷ kiállták az idő próbáját és még ma is használhatóak. Ez annak köszönhető, ezek a szerzők, hogy lecserélték a vulgármarxista szókinccset, megújították a nyelvezetet, és a metodikában is előreléptek.

2 Történetéről lásd B. Kádár Zsuzsa (2021): *Állam – párt – történetírás. A Magyar Munkásmozgalmi Intézet – az MSZMP Párttörténeti Intézete (1948–1989)*. Gondolat Kiadó. Budapest.

3 Romsics Ignác (2011) 377–397. old.

4 A megjelenés éve nem elírás, a kötet először valóban 1943-ban jelent meg, a háborúban álló Magyarországon. A kötetért letartóztatták, bíróság elé állították, amely azonban felmentette. A kommunista hatalomátvétel után a kötet a marxista történetírás kánonjává vált, hét kiadást élt meg.

5 Galántai József (1980): *Az első világháború*. Gondolat Könyvkiadó. Budapest.

6 Bethlen Istvánról írt könyve megkerülhetetlen alpmű, lásd Romsics Ignác (1991): *Bethlen István. Politikai életrajz*. Magyarságkutató Intézet. Budapest.

7 Ormos Mária (1984): *Padovától Trianonig*. Kossuth Kiadó. Budapest.

Ehhez jelentős mértékben hozzájárult, hogy nyugati egyetemeken is taníthattak, kutathattak. Mindezek eredményeképpen jelentős mértékben korrigálták, sőt meghaladták az 1950-60 évek kánonját. Szándékosan használtuk a korrigálni szót, ugyanis az 1970-80-as évek kánonjában a súlypontok ugyanazok maradtak. Például ilyen súlypontok voltak a Horthy-korszak esetében: a fehérterror, a meg nem oldott földreform, antiszemitizmus, hiányos szociálpolitika, a külpolitikában egyoldalú németbarátság, etc.). Ezen harmadik szakasz kánonja alapvetően az alábbi két szintézisen nyugodott:

- ✓ Az 1970-es években elindult a „*10 kötetes Magyarország története*”. Ennek 1984-ben megjelent VI/1. és VI/2. kötete foglalkozott az 1918 és 1945 közötti időszakkal.
- ✓ Balogh Sándor et al. (1986): *Magyarország a XX. században*. Ebben a kötetben hat szerző – Balogh Sándor, Gergely Jenő, Izsák Lajos, Jakab Sándor, Pritz Pál és Romsics Ignác – írta meg a 20. századi magyar történelem szintézisét.

A fentebb megemlített két szintézis a marxista kánon sarokpontjai voltak, hatásukat jelentősen kiterjesztette, hogy az egyetemeken a kötelező olvasmányok listáján az első helyen szerepeltek, illetve doktori disszertációkban illett/kellett ezeket hivatkozni.

A rendszerváltás évében (1990) Glatz Ferenc és munkatársai megpróbálkoztak a teljes magyar történelem szintézisével (MTA Történettudományi Intézet), ez lett volna a „*Magyarok Európában I-IV kötet.*” Az I-III. kötet 1990-ben megjelent, de a IV. kötet – *A modern Magyarország 1867-től 1990-ig* – megírását nem vállalták fel.

2.2. A marxista vonulat tovább élése 1990-től napjainkig

A rendszerváltás után a baloldali kánon megőrizte vezető szerepét. Ebben fontos tényező volt a személyekben megnyilvánuló kontinuitás: Hanák Péter 1948 környékén sztálinista történészként kezdte pályafutását és 1997-ben a CEU tanácskezelőjeként fejezte azt be. De említhetjük, Hajdú Tibort, Ormos Máriát, Romsics Ignácot, akik a rendszerváltás utáni évtizedekben is folytatták munkájukat, illetve gondosan kinevelték a következő marxista generációt.

Rendszerváltás címén mindössze annyi történt, hogy a marxista történészek kinevezték magukat „független, objektív történészek”. Ennek során bevitték a jó történész-rossz történész dichotómiát a szakmai közbeszédbe. Feltölték magukat a zsüri pozícióba, ők mondták meg, hogy ki a jó történész és ki a rossz történész. Természetesen a volt marxisták – kiegészülve a közben feltűnő liberálisokkal, és az LMBTQ zászlót vivőkkel (pl. Pető Andrea, CEU) –, saját magukat minősítették jónak. Míg mindazokat, akik nemzeti-polgári-konzervatív alapokon próbáltak meg egy új narratívát kialakítani, rossz történészeknek minősítették. Sőt Gyáni Gábor

akadémikus azt is megengedte magának, hogy „zugtörténész”, „tudományos alvilág”, „szubkultúra” kifejezéseket használja ezekre a „rossz történészekre”.

Ebben az ellenséges közegben a nemzeti-polgári-konzervatív történetírás mégis megjelent és megpróbálta felvenni a versenyt a baloldallal. Amely egy sajátos stratégiát alkalmazott, úgy viselkedett, mintha a nemzeti-polgári-konzervatív oldal nem létezne. Ennek fő fegyvere az elhallgatás kultúrája volt, egyszerűen nem vettek tudomást a nemzeti narratíva szellemében született könyvekről. Nem bocsátokztak vitába velük, nem írtak recenziót könyveikről, nem hivatkoztak rájuk, nem kerültek be az egyetemi kötelező irodalmakba.

Ez viszont ellustuláshoz vezetett a baloldalon, amit jól mutat az, hogy a rendszerváltástól eltelt 30 évben szakirodalmi ismereteink szerint alig született baloldali szerző és vagy szerzőgárda által írt szintézis a 20. század magyar történelméről! Annak ellenére, hogy Glatz és csapata még 1990 után hosszú időn át (Glatz 2010-ben vonult nyugdíjba) továbbra is a TTI-ben dolgoztak, nem írták meg a szintézist. Ugyanez elmondható az egyetemi tanszékek és a doktori iskolák oktatói csapatairól is. Egy-szerzős, a teljes 20. századot feldolgozó szintézisből is mindössze kettő született:

- ✓ Romsics Ignác (2001): *Magyarország története a 20. században.*
- ✓ Pritz Pál (2020): *100 év. A trianoni Magyarország képes története.*

Mindkét könyv továbbra is erős – bár bujtatott – baloldali szellemben íródott. Persze a szerzők hevesen tagadták, hogy ők az 1990 előtt marxisták utódai. Sőt sok esetben ugyanazon a személyek írták meg „újabb” könyveiket. Hajdú Tibor 1974-ben adta ki Károlyi Mihályról írt életrajzát, ennek rövidített verzióját 2014-ben a Politikaitörténet Intézet adta ki.

Kifinomult csúsztatások ezen „posztmarxista” könyveket. Nézzünk egy példát: Romsics azt írja Jászi Oszkáról, hogy a kiemelkedő szociológusnak a kiépülő Horthy-rendszer elől emigrációba kellett vonulnia. Ez egy dupla csúsztatás, egy-részt Jászi nem volt kiemelkedő szociológus, másrészt nem azért kellett menekülnie, mert baloldali értelmiségi volt, hanem azért, amit baloldali politikusként tett 1918 decemberéig.

2.3. A nemzeti-polgári-konzervatív vonulat kiépülése 1990 után

A rendszerváltás lehetővé tette, hogy az 1945-ben majdnem teljesen megsemmisített nemzeti-polgári-konzervatív történetírás újjászülessen. Az utóbbi 30 évben nagyon komoly műhelyek fogtak munkához. A teljesség igénye nélkül (szigorúan ABC sorrendben): Nemzeti Emlékezet Bizottság, Magyarágkutató Intézet, Virtuális Intézet Közép-Európa Kutatás, Veritas Intézet és Levéltár, XX. század Intézet.

Néhány egyetem Doktori Iskolájában (pl. Károli Gáspár Református Egyetem) sikerült konzervatív fordulatot elérni. Mindezek következtében egy-egy részterü-

letről, egy-egy kisebb korszakról kiváló könyvek és tanulmányok születtek.⁸ De ezekből a nemzeti-polgári-konzervatív szintézis és az ebből kinövő kánon még nem született meg! Tanulmányunk következő alfejezeteiben felvázoljuk, hogy hogyan lehetne/kellene megteremteni ezt.

3. A szintézisírás keretrendszere

Úgy véljük, hogy a szintézisírás első szakaszában ki kell alakítani egy keretrendszert, amely egy mederben tartja a folyamatot. Ez olyan, mint amikor egy házat akarunk felépíteni és hozzáfogunk az építkezéshez, ebben az esetben az első öt lépés az alábbi:

1. Körbe kerítjük az építési területet. Itt fogunk építkezni!
2. Elkészítjük a tervrajzot. Ilyet akarjuk építeni!
3. Összeszedjük az építéshez szükséges anyagot. Ebből fogunk építkezni!
4. Lerakjuk az alapokat.
5. Felépítjük a falakat és a tetőt!

Nézzük meg, hogy ezen lépések konkrétan hogyan zajlanak le, ha egy történetíró és/vagy egy történész-műhely, meg akarja írni egy nagyobb történelmi időszak (például a 20. század magyar) történetének szintézisét.

3.1. Itt fogunk építkezni! A földrajzi tér és az időkorlátok lehatárolása

Nézzük a földrajzi tér kérdését: A 20. századi magyar történelem földrajzi terének lehatárolásakor rögtön egy problémába ütközünk: a trianoni békediktátum következtében 1920-ban a magyar állam és a magyar nemzet története szétvált. A magyar nemzet két nagy részre szakadt: anyaországbeliek és határontúliak. Ezen szétszakítatás mértékét jól mutatja, hogy az 1910 évi népszámlálás adatai szerint 10 millió magyar élt a Magyar Királyságban ebből elcsatoltak 3,3 millió főt. Ez azt jelentette, hogy 1920-ban minden harmadik magyar kisebbségi sorba került.

Az a kérdés, hogy csak Magyarország 20. századi történetét írjuk-e meg, vagy a magyar nemzetét első látásra indokolatlannak tűnik. De Romsics Ignác, 1999-ben megjelent könyve – melyet az alábbi módon interpretálnak „*Romsics Ignác nagyívű szintézise a magyar történelem utolsó száz évét a történettudomány és a társ-tudományok eredményei alapján teszi mérlegre*” –, már címében „Magyarország

8 A teljesség igénye nélkül: Anka László, Babucs Zoltán, Bank Barbara, Békés Márton, Bene Krisztián, Bognár Zsolt, Borvendég Zsuzsanna, Botlik József, Domonkos Endre, Gali Máté, Gulyás László, Gulyás Martin, Hamerli Petra, Horváth Miklós, Joó András, Koszta István, Kása Csaba, Köő Artúr, Ligeti Dávid, Máthé Áron, Miklós Péter, Nánay Mihály, Nyári Gábor, Olasz Lajos, Orosz László, Popély Gyula, Schmidt Mária, Szakály Sándor, Szávai Ferenc, Szekér Dóra, Tóth Imre, Ujváry Gábor, Vincze Gábor, Veszprémy László Bernát, Vizi László Tamás.

története a XX. században⁹⁾) is jelzi, hogy nem tárgyalja a magyar kisebbségek történetét. Ez azért megdöbbentő választás, mert Trianontól kezdve a nemzet 1/3 része kisebbségi sorban élt. A Romsics-féle lehatárolás egyszerűen kihagyja a magyar kisebbséget a magyar történelem kánonjából. Azt gondoljuk, hogy ez súlyos hiba, alapvetően elhibázott koncepció.

Ezzel szemben a nemzeti-polgári-konzervatív történetírás álláspontja egyértelmű: a 20. századi magyar történelem földrajzi tere alatt nem a magyar állam (Csonka-Magyarország¹⁰⁾) területét értjük, hanem a magyar nemzet „szállásterületét”¹¹⁾ mindazon területeket, melyen a magyar nemzet lakott/lakik. Azaz a szintézisben szerepelnie kell a Délvidék, a Felvidék, Kárpátalja, Erdély és Burgenland, történetének is.

Nézzük az időhatárok kérdését (kezdő és végpont): a nemzetközi történetírás – és ezt követve a magyar történészek is – szeretik egy-egy korszak kezdő- illetve zárópontját szimbolikus eseményhez kötni. A világtörténelemben az Újkor kezdőpontja, 1492. október 12-e, amikor Kolumbusz elérte Amerikát, a magyar történelemben ilyen 1526. augusztus 29., mely a török kor kezdete.

Ezt a gyakorlatot, azaz a korszakhatárok szimbolikus eseményekkel történő lehatárolását a nemzeti-polgári-konzervatív történetírásnak alkalmaznia kell! Egy-egy szimbolikus esemény, és abban főszerepet játszó politikus fellépése markánsan jelzi, hogy itt valami véget ért és egy új kezdődik. Szinte plasztikusan megjelenik a kép: 1956. november 7-e este, begurul több szovjet tank a Kossuth térre, egyikből kikászálódik Kádár János és az őt kísérő közvetlen hívei („Kádár, Apró, Dögei” – ahogy a népi humor mondta) és szovjet géppisztolyos katonák kíséretében belép a Parlament kapuján és elfoglalja a miniszterelnöki dolgozószobát. Ebben a képben benne van a következő 30 év két legfontosabb eleme: Kádár vezeti az országot, uralmát a szovjeteknek köszönheti, akik végig ott állnak mögötte.

Tegyük fel a kérdést: mikor kezdődött és meddig tartott a magyar történelemben a 20. század. Különböző szakmai megfontolások miatt a „rövid 20. század” kifejezést javasoljuk, melyet az alábbi dátumok határolnak le:

✓ **A kezdőpont: 1914. július 28.**

Úgy véljük, hogy a hadüzenettel a magyar nemzet számára véget ért a „boldog békeidők”, és kezdetét vette „a vereségek évszázada”.

✓ **A végpont: 1989. október 23.**

Úgy véljük, hogy a Harmadik Magyar Köztársaság kikiáltásával Magyarország és a magyar nemzet számára véget ért a „diktatúrák kora.”

9 Romsics Ignác (2000): Magyarország története a XX. században. Budapest.

10 Ezt a jelzőt nem csupán a Horthy-korszakra lehet/kell használni, mivel még napjainkban is jól leírja a földrajzi szituációt.

11 Ezt az eredetileg a honfoglalás- és Árpád-korra használt elnevezést napjaink egyik legjobb politikai földrajz professzora, a Pécssett tanító Hajdú Zoltán kezdte el alkalmazni a modern viszonyok leírására.

A fenti végpont közjogi értelemben zár le egy korszakot. De felmerül a kérdés, kell-e ragaszkodnunk ezen közjogi eseményhez? Vajon a kommunista Szűrös Mátyás főszereplésével lezajlott eseményt korszakhatárnak jó választás-e? Gondoljunk arra, hogy Szűrös a diktatúrát gyakorló MSZMP egyik fontos vezetője volt, és korábbi moszkvai nagykövetségként szorosban együttműködött a magyar államot megszállva tartó Szovjetunióval, Nem lenne-e helyesebb, ha az első szabad választás – 1990. március 25. –, vagy az annak eredményeképpen felálló Antall-kormány hivatalba lépését – 1990. május 23. – tekintenénk a rövid 20. század végpontjának.

Abban viszont biztosak vagyunk, hogy a „rövid magyar 20. század” kezdő- és végpontjának fenti módon történő meghatározása egyben biztosítja a magyar történelem szintézisének Köztes-Európa-i beágyazottságát. Értve ez alatt, hogy a Balti-tengertől az Égei-tengerig terjedő hatalmas makrorégió valamennyi államának 20. századi történelmét az első világháború (és annak szoros következménye, a versaillesi békediktátum), illetve a Szovjetunió 1989-1990. évi összeomlása határozta meg.

Nézzük az időhatárok kérdését (a belső szakaszolás): véleményünk szerint a „rövid 20. század” 75 évét szimbolikus események mentén az alábbi alszakaszokra oszthatjuk:

A rövid 20. század szakaszolása

A korszak elnevezése	A szimbolikus eseménnyel meghatározott kezdőpont	A szimbolikus eseménnyel meghatározott végpont
A Nagy Háború kora	1914. július 28. az OMM hadüzenete „ <i>Mindent megfontoltam, mindent meggondoltam.</i> ”	1918. november 3. Az OMM aláírja a padovai fegyverszünetet
Az összeomlás kora	1918. október 31. „őszirózsás forradalom” (pontosabban annak nevezett)	1919. december 2. A győztes antant meghívja a magyar kormányt a békekonferenciára
Horthy-korszak	1920. március 21. Horthy kormányzóvá választása	1944. március 19. Magyarország német megszállása (a Margaréta hadművelet)
A magyar tragédiák kora	1944. március 19. Magyarország német megszállása	Külpolitikában a párizsi békeszerződés (1947. február 10.) Belpolitikában a kék cédulás választás (1947. augusztus 31.)
Rákosi-diktatúra	1948. június 12. Az MKP és az SZDP „egyesüléséből” létrejön a Magyar Dolgozók Pártja	1956. július 18. Rákosit felmentik és az MDP első titkári tisztségéből és Szovjetunióba utazik, ahonnan nem engedik vissza

1956 forradalom és szabadságharc	1956. október 23. A forradalom első napja (Műgyetem, Bem-tér, Kosuth-tér)	1956. november 4. a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszti Kormány kiáltványa (Ungvár/Szolnok) „ <i>Felhívás a magyar néphez</i> ”
Kádár-diktatúra	1956. november 7. Kádár egy szovjet tankkal megérkezik Budapestre	1989. október 23. Kikiáltják a „harmadik” Magyar Köztársaságot

3.2. Ilyet akarunk építeni! A szintézis súlypontjainak meghatározása

Egy építkezés tervrajza megmutatja, hol lesznek a falak, az ajtók, az ablakok (fölöttük a fal súlyát tartó áthidaló gerendákkal), hova helyezzük a tetőszerkezet tartógerendáit. Szintézisírás esetében a tervrajz szerepét a súlypontok meghatározása tölti be.

Az Osztrák-Magyar Monarchia, mint kiinduló pont¹²

Tételmondat: *Az OMM egy élhető birodalom volt!*

A súlypontok

a nemzeti-polgári-konzervatív szintézis súlypontjai	a jelenlegi szoclib szintézis súlypontjai
Népesség száma és területe alapján az 5 európai nagyhatalom egyike (lásd „európai koncert”) volt.	Az OMM egy, a történelem által halálra ítélt, rozoga birodalom volt. Minden tekintetben eljárt fölötte az idő. Bukása törvényszerű volt.
Gazdasága „közös piacként” jól működött. (lásd John Komló alapművét ¹³)	
Nemzetiségi politikája a korszak mércéjével és (pl. Franciaországgal és/vagy a Brit Birodalommal összehasonlítva), megfelelő volt.	A „népek börtöne” volt. Különösen a dualista magyar politikai elit nyomta el az állam nem magyar polgárait, azaz a nemzetiségeket.
A háború végén az OMM csapatai mindenütt a Monarchia határain kívül álltak. Véleményünk szerint a Monarchia hadereje, benne a magyar csapatok erőn felüli kiváló teljesítményt nyújtottak. Sokkal hangsúlyosabb emlékezetük volna indokolt.	A Monarchia egyértelműen súlyos katonai vereséget szenvedett.

¹² A „rövid magyar 20. század” történetének megírását egy bevezető fejezettel kell kezdeni, melyben be kell mutatni Osztrák-Magyar Monarchiát, mint kiindulópontot.

¹³ John Komlos (1990): Az Osztrák-Magyar Monarchia, mint közös piac. Ausztria-Magyarország gazdasági fejlődése a 19. században. Kiadó Budapest.

Az összeomlás kora 1918–1919

Tételmondat: *A győztes antant geopolitikai okok miatt az Osztrák-Magyar Monarchia szétzúzása (és ezen belül a Magyar Királyság legyengítése) mellett döntött, ezt a közép-európai „kis nemzetek” kihasználták, miközben a magyar politikai elit rossz válaszokat adott a kihívásokra.¹⁴*

A súlypontok

a nemzeti-polgári-konzervatív szintézis súlypontjai	a jelenlegi szoclib szintézis szintézis súlypontjai
„Forró Trianon”: ki kell beszélni, meg kell gyászolni és tovább kell lépni	„Hideg Trianon”: időben már messze van, nem kell róla beszélni.
Trianon a magyar történelem legnagyobb tragédiája: a nemzet minden harmadik polgárát kisebbségi sorba kényszerítették.	Trianon relativizálása ¹⁵ : végső soron megérdemeltük, mert elnyomtuk a nemzetiségeket. Az elcsatolt népesség nagy része „nem magyar volt”.
Trianon sokkal jobb (kisebb területi és embervesztés) is lehetett volna. Ha a magyar politikai elit jobb válaszokat ad a kihívásokra.	Trianon sokkal rosszabb (még nagyobb veszteségek) is lehetett volna, ha az antant Prága, Bukarest, etc. összes területi igényét elfogadja
Trianon gazdasági következményei rendkívül súlyosak voltak.	Gazdasági téren nem voltak olyan súlyosak a gazdasági következmények, mert a „békecsinálók” a fejletlen peremterületeket vágták le. ¹⁶

14 Megfontolandónak tartjuk Hatos Pál megfogalmazását: „a magyar politikai elit lefagyott”

15 Lásd. Ablonczy Balázs (2020): Ismeretlen Trianon. Az összeomlás és a békeszerződés történetei, 1918–1921. Jaffa Kiadó. Budapest; Ablonczy Balázs (2022): 100 év múlva lejár? – újabb Trianon legendák. Jaffa Kiadó. Budapest.

16 Lásd. Tomka Béla Trianon gazdasági hatásait relativizáló tanulmányit, pl. Tomka Béla (2019): Az első világháború és a trianoni béke gazdasági hatásai Magyarországon. In: Bódy Zsombor szerk. (2019): Háborúból békébe: a magyar társadalom 1918 után. Konfliktusok, kihívások, változások a háború és az összeomlás nyomán. Budapest: MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, 2018. 47-79. old.

<p>Érvényesítenünk kell Máthé Áron álláspontját:¹⁷ „Trianonhoz nem <i>szükségszerűen</i> vezetett a világháborús katonai vereség.”</p> <p>Azaz a háborús vereség nem szükségszerűen vezetett el egy olyan mértékű Trianonhoz, amely megtörtént.</p> <p>A Wekerle-kormány és IV. Károly felelőssége fontos: a Károlyi-féle hatalom átvétel felszámolható lett volna, a Hadik-kormány alternatíva lehetett volna. Kétségtelen: nem volt olyan személyiség, aki határozottan, a véleményes döntéseket is föl vállalva mert volna cselekedni (pl. Nemzeti Tanács letartóztatása) – Hahner Péter mondta: forradalom mindig akkor robban ki, amikor a hatalmon lévő vezetés elveszti a hitét önmagában. Itt egy kicsit ezt érzem.</p>	<p>A háborús vereség szükségszerűen vezetett el a békediktátumhoz.</p>
<p>Károlyi külpolitikája és katonai politikája súlyos hiba volt. Pl. nem kellett volna a hadsereget leszerelni, nem kellett volna aláírni a belgrádi katonai konvenciót.</p> <p>Be kell mutatni az sikeres (Balassagyarmat) és az átmenetelig sikeres (Székely Hadosztály) ellenállási kísérleteket.</p>	<p>Károlyinak nem volt más cselekvési lehetősége.¹⁸ Pl. a hadsereget mindenféleképpen le kellett szerelnie, a belgrádi katonai konvenciót alá kellett írnia.</p>
<p>Apponyi 1920. január 16-i beszéde egy nagyszabású beszéd volt, mely megalapozta a magyar revíziós érvrendszert.</p>	<p>Nem volt kiemelkedő beszéd. Különösen elhibázott volt a „<i>mindent vissza</i>” álláspont hangsúlyozása.</p>
<p>..., etc.</p>	<p>..., etc</p>

17 Máthé Áron (2020): Tíz tézis Trianonról. Kommentár 2020/2. szám 12–22. old.

18 A Károlyit mentető álláspontra lásd Hatos Pál (2018): Az elátkozott köztársaság. Az 1918-as összeomlás és forradalom története. Jaffa Kiadó. Budapest.

A Horthy-korszak, 1920–1944

Tételmondat: *A korszak összességében – minden negatívuma ellenére – a magyar történelem egyik pozitív szakasza volt.*

A Horthy-korszak kánonjának kulcsproblémája maga a névadó – azaz Horthy – értékelése A vélemények széles skálája: Horthy a „honmentő” (1920), az „országgyarapító” (1938-1941), a kiemelkedő képességű államférfi versus Horthy „a fehér terror elrendelője”, a „háborús bűnös”, a közepszerű politikus¹⁹, sőt a butaság, megtestesítője.²⁰ A témakör kánonjának megalkotása még a nemzeti-polgári-konzervatív oldalon belül is komoly vitákat fog kirobbantani!

A súlypontok

a nemzeti-polgári-konzervatív szintézis súlypontjai	a jelenlegi szoclib szintézis szintézis súlypontjai
A korszak elején megtörtént a gazdasági talpra állás. Ezután pedig jelentős gazdasági fejlődést rögzíthetünk. Ausztriához és Csehszlovákiához képest is erősödött a magyar gazdaság. Világszínvonalú technikai szabadalmak.	A talpra állást elismerik. A Horthy-Magyarország gazdasági teljesítménye gyenge.
Működő parlamenti demokrácia (pl. dolgozik a parlament, vannak választások). A Horthy-korszak végig parlamenti demokráciaként működött. Szemben Lengyelországgal, Romániával, Jugoszláviával, melyek esetében a demokrácia végül katonai diktatúrába torkollott. A Horthy-rendszernek volt társadalmi támogatottsága: a kormánypárt a Kisgazdapártból nőtt ki, jelentős tömeget érintő földreformot hajtott végre, felvállalta a teljes társadalom által vallott revíziós célokat, jelentős szociálpolitikai eredményeket ért el.	Jelentős volt a demokráciahiány. Bezzeg Csehszlovákiában még a kommunista párt is parlamenti párt lehetett. Itt jegyezzük meg: <i>hogy nekünk nemzeti-polgári-konzervatív történészként a baloldaliak demokráciahiány melletti azon érvét, mely szerint sok helyen volt nyílt választás, el kell fogadnunk érvnek.</i> De azt is be kell mutatni, hogy bukott meg kormánypárti jelölt nyílt körzetben és győzött titkos körzetben is.
..., etc.	..., etc.
A területi veszteségek és a magyar kisebbségek miatt csak revíziós külpolitika volt elképzelhető.	Elismerik, hogy nem lehetett más külpolitikát csinálni, de annak miként bírálják.

¹⁹ Ungváry Krisztián (2020): Horthy Miklós. A kormányzó és felelőssége 1920–1944. Jaffa Kiadó. Budapest

²⁰ Turbucz Dávid (2022): Horthy a tengerész. Jaffa Kiadó. Budapest.

<p>A Versailles-i béke Európát az új status quot fenntartani kívánó, illetve azt „felrúgni” próbáló államokra osztotta. Magyarországnak az utóbbi blokkban került.</p> <p>A revíziós külpolitika támogatáshoz Magyarországnak olyan nagyhatalomhoz kellett csatlakozni, amely felakarta borítani a status quot. Ilyen volt pl. Németország, Olaszország.</p>	<p>Nem volt eleve determinált a németekkel szövetségre lépni. Lehetett volna angol orientációt is csinálni.</p>
<p>..., etc.</p>	<p>..., etc.</p>
<p>A korszakban fontos szociálpolitikai vívmányok (OTI, fizetett szabadság, nyugdíj, 130 új kórház, etc.)</p>	<p>Szociális érzéketlenség. A „három millió koldus országa”.</p>
<p>A kulturális mezőben jelentős sikerek születtek: Klebelsberg²¹, Homan, Kornis munkássága.</p> <p>Ideológiai megújulás történt: neonacionalizmus</p> <p>A gyakorlati eredmények: egyetemalapítás, népisoklás, etc.</p>	<p>Klebelsberget elismerik, de Hómant élesen támadják.</p> <p>Megjegyzés: nekünk nemzeti-polgári-konzervatív történetként rá kell mutatnunk, hogy Homan idején nagyobb az oktatási-kulturális GDP-arányos ráfordítás, mint Klebelsberg idején.</p>

21 A kérdéskörben megkerülhetetlenek Ujváry Gábor könyvei, lásd Ujváry Gábor (2013): Gróf Klebelsberg Kuno – «A legnagyobb álmú magyar kultuszminiszter». Ráció Kiadó; Ujváry Gábor (2017): Kulturális hídfőállások - A külföldi intézetek, tanszékek és lektorátusok szerepe a magyar kulturális külpolitika történetében II. Bécs és a magyar kulturális külpolitika. Ráció Kiadó Budapest; Ujváry Gábor (2019): „Egy európai formátumú államférfi” Klebelsberg Kuno (1875-1932). Kronosz Kiadó. Pécs.

A magyar tragédiák kora, 1944–1948

Tételmondat: *Ez egy viszonylag rövid (mindössze 4 éves) korszaka a magyar történelemnek, de ezen idő alatt négy nagy tragédia történik a magyar nemzettel!*

A súlypontok

1. Magyarország német megszállása és az ennek következtében lezajlott holokauszt, mely 600 ezer magyar zsidó áldozatot szakított ki a magyar nemzetből. Itt kell beszélni a svábok kitelepítéséről is.
2. Az országot megszállta és kirabolta a Vörös Hadsereg. Ennek egyik legsúlyosabb következménye az volt, hogy mintegy 700 ezer katona és több mint 300 ezer civil került a korabeli, revideált, 172 000 km²-es Magyarországról a GUPVI és 20-40 ezer fő a GULÁG táborába. Ezen embereknek 33-40%-a meghalt ezen haláltáborokban.²²
3. A trianoni határok és visszaállítása (1947) és az újra kisebbségi sorba került magyarságot sújtó „atrocitások”. Ezek közül a két legsúlyosabb a délvidéki magyarirtás (20-40 ezer halottal) és a magyar-csehszlovák lakosságcsere voltak.
4. A demokrácia „ellopása” a kommunisták által: a magyar kommunisták szovjet segítséggel számolták fel a demokráciát, és diktatúrát hoztak létre.

Kiegészítő megjegyzés 1.

Ezeket a tragédiákat, mind a baloldal, mind a jobb oldal elismeri. A különbség abban rejlik, hogy a baloldal megpróbálja relativizálni – a holokauszt kivételével – a tragédiák súlyosságát. Jól mutatja ezt a „délvidéki magyarirtás” körül kibontakozó „számháború”: Sajti Enikő (a jugoszláv történelemmel foglalkozó baloldali történészek markáns alakja), ezt a számot 5 ezer főben (!) határozta meg, miközben maguk a szerb történészek konferenciákon már 20 ezer főről beszélnek

Kiegészítő megjegyzés 2.

A holokauszt kérdésköre rendkívül érzékeny téma a magyar történetírásban. De úgy vélem, hogy Veszprémy László új könyveiben megírta kiegyensúlyozott álláspontot. Ezért ezen részterület kanonizálásában vezetőszerepet kell kapnia Veszprémy Lászlónak.

²² Bognár Zalán: 1 milliónál több vagy kevesebb? A második világháború időszakában szovjet (hadi)fogságba vetett magyar állampolgárok – katonák és civilek – létszáma, összetétele és embervesztesége a magyar és a szovjet források tükrében. In: Bognár, Zalán; Muskovics, Andrea Anna (szerk.) GUPVI, GULAG : Magyarok a szovjet lágerbirodalomban 1944/45-2019/20. Miskolc-Egyetemváros, Magyarország. Gulág- és Gupvikutatók Nemzetközi Társasága (2021) (51., 52.) pp. 30-63.

Rákosi-diktatúra, 1948–1956

Tételmondat: *A kommunista diktatúra az élet minden területét uralta.*

A súlypontok

a nemzeti-polgári-konzervatív szintézis súlypontjai	a jelenlegi szoclilb szintézis súlypontjai
Be kell mutatni az élet minden területére <ul style="list-style-type: none"> • politika, • gazdaság, • kultúra, • tudomány kiterjedő totális diktatúrát.	Többé-kevésbé elismerik azt, ami történt. De jellemző a folyamatok relativizálása. A bűnösök mentegtetése. Kiváló példa erre a „padlássöprő” Nagy Imre (lásd begyűjtési miniszter, (1952)) képeinek elhalványítása. Ezzel párhuzamosan a „reformer miniszterelnöki” (1953–1955) időszak kihangsúlyozása.

Forradalom és szabadságharc, 1956

Tételmondat: *A forradalmat és szabadságharcot a nép (egyetemisták, munkások) indította el, és harcolta végig. A forradalom célja a kommunista rendszer megdöntése és a nemzeti függetlenség kivívása volt. A forradalmat névtelen hősök vívták. Nagy Imre nem a forradalom miniszterelnöke volt, hanem miniszterelnök volt a forradalom alatt.²³*

A súlypontok

a nemzeti-polgári-konzervatív szintézis súlypontjai	a jelenlegi szoclilb szintézis súlypontjai
A forradalom a kommunizmus embertelen elnyomása miatt robbant ki.	A forradalom előkészítői a reformkommunisták voltak, azaz Nagy Imre és köre, továbbá a Petőfi Kör és az Irodalmi Újság.
A forradalom igazi hősei a „pesti srácok” voltak. „A kormány a helyén van.” mondat hazugság volt, miközben a pesti srácok harcoltak, Nagy Imre és elvtársai a jugoszláv követésre mentek.	A forradalom igazi hőse Nagy Imre és köre volt. „A kormány a helyén van.”
A forradalom egy antikommunista küzdelem volt.	A forradalom egy emberarcú szocializmus akart.
A forradalom egy nemzeti szabadságharc volt.	A forradalom semleges Magyarországot akart.
A budapesti történések mellett be kell mutatni a vidéki eseményeket. Ott is fontos események történtek. Úgy mint az alábbi sortüzek: Sortüzek: Mosómagyaróvár, Salgótarján, Kossuth tér, Baja, Kalocsa, etc.	

23 Békés Márton (2017): Gerilla háború. A fegyveres felkelés elmélete és gyakorlata. KKETTK Alapítvány. Budapest.

A Kádár-diktatúra, 1956–1989

Tételmondat: *A Kádár-diktatúra ugyan olyan kommunista diktatúra volt, mint a Rákosié, csak nem olyan nyíltan működött. De a lényeg: az erőszak, a társadalom elnyomása továbbra is karakterisztikus vonása volt a rendszernek.*

A súlypontok

a nemzeti-polgári-konzervatív szintézis súlypontjai	a jelenlegi szoclib szintézis súlypontjai
Magyarország volt a „legvidámabb barakk”, de az biztos, hogy barakk volt.	A „legvidámabb barakk” voltunk. Hiszen Kádár János a „kompromisszumok robot-saként” egy élhető Magyarországot teremtett meg.
A forradalmat nagyon kemény megtorlás követte. A Kádár-diktatúra első éveit tulajdonképpen egy „Rákosi nélküli Rákosi-korszak voltak”	Relativizálás
Nem létezett önálló magyar külpolitika	Elhallgatás, erről nem írnak.
A gazdaságtörténetnél: Magyarország gazdasági elmaradottsága a Nyugattól ekkor még tovább növekedett.	A gazdaságban nagy előrelépések történtek, modernizáció történt.
A gazdaságtörténetnél: Az eladósodás legfőbb oka a helytelen valuta-devizagazdálkodásból és a kamathalmozódásból adódott, nem a „túlzott életszínvonalból”.	Indokolatlanul magas életszínvonal, lásd „Megettük a jövőnket”
A gazdaságtörténetnél beépíteni Borvendég Zsuzsanna legújabb kutatási eredményeit. Pl. A kommunisták a gazdasági mezőben előkészítették a rabló privatizációt. Ennek egyik következményeként tudták 1990 után korábbi politikai hatalmukat gazdasági hatalommá konvertálni.	
1956 után a kulturális életet megszállták az AVH volt tagjai. A párt rajtuk keresztül tartotta kontroll alatt a kultúrát. Be kell építeni Mező Gábor új kutatási eredményeit.	Aczél György által kitalált és alkalmazott három TTT (támogatás-tűrés-tiltás) szabadságot biztosított a kulturális élet fontos szereplőinek.
A rendszerváltás előjátéka (1985-1989. október 23.): A rendszerváltásban több ellenzéki irányzat vett részt. Ezek közül a nemzeti-népi irányzat fontos szerepet játszott.	A rendszerváltás hajtóereje a demokratikus ellenzék (SZDSZ) és a reformkommunisták voltak. Legfontosabb érdeme a békés átmenet, azaz a vértelenség.

3.3. Ebből fogunk építkezni!

*„Olvassuk, idézzük és bátorítsuk a másikat.
Legyünk lojálisak egymáshoz.”
Békés Márton*

Az elmúlt 30 évben a nemzeti-polgári-konzervatív történészek tollából számos kiváló minőségű könyv és tanulmány született meg. Ezeket felhasználva kell megalkotni a szintézist. Másképpen ezekből kell nemzeti horizontú értéket teremteni!

Nagyon fontos azonban az attitűd: Nem azt cáfoljuk, amit a baloldali kollégáink írtak, hanem azt összegezzük, amit mi gondolunk. Megalkotjuk a saját narratívánkat, elmeséljük a saját történetünket. Egy katonai hasonlattal: a szintézisírás nem háború, hanem a saját hadseregünk megszervezése. Nem rombolás, hanem építkezés.

3.4. Lerakjuk az alapokat. Erre építjük a házat!

Úgy véljük, hogy az 1914 és 1989 között eltelt 75 év történetének megírását, azaz az alábbi alapokra kell felépítenünk:

1. A magyar nemzet sorsát az XX.-ban egy békediktátum és két diktatúra határozta meg, úgymint:

- A versaillesi békerendszer²⁴ egyik elemeként létrejövő trianoni békediktátum, mely alapvetően megváltoztatta az ország geopolitikai adottságait és determinálta külpolitikáját.
- A Hitler nevével fémjelzett náci diktatúra (1933-1945), amely az egész Köztes-Európa-i makrorégiót maga alá gyűrte.
- A Szovjetunióban megtestesülő kommunista diktatúra (1945-1990), mely szovjetizálta Közép-Európát.

2. A magyar nemzetnek voltak sikerei, de ezek rövidtávúak voltak és mindig tragédiák követték őket.

A korszakban a sikerek – a gazdasági talpra állás az 1920-as évek közepére, az 1930-as évek végének eredményes területi revíziói, az 1956-os forradalom és szabadságharc – csak rövid távúak voltak, és mindig tragédiák követték őket. Például a sikeres revíziókat (első bécsi döntés, etc.) a trianoni határokat helyreállító párizsi békeszerződés (1947) követte.

Ha a fenti két pontot nézzük, akkor kijelenthetjük, hogy a „rövid 20. század” a magyarság számára a „*vereségek évszázada*” volt! De amikor megírjuk ezen alap-

24 Gulyás László (2022): A trianoni békediktátum története hét kötetben. V. kötet. Párhuzamos Trianonok, a Párizs környéki békék: Versailles, Saint-Germain, Neuilly, Sèvres, Lausanne és a versailles-i békerendszerhez kapcsolódó további szerződések. Egyesület Közép-Európa Kutatására. Szeged

vetően szomorú 75 év történetét, ki kell hangsúlyoznunk, hogy a magyar nemzet minden tragédia után újra talpra állt!

A vereségek ellenére a magyar állam és nemzet a 21. század elején létezik és meghatározó szerepet játszik Közép-Európában. Ahogy a Himnusz mondja: „*Megfogyva bár, de törve nem.*”

5. Amire már az alapok lerakásánál figyelni kell: a saját szókincs használata

„Tihanyi tézisek... 2. A magunk szótárát és közös enciklopédiánk meghatározásait használjuk, saját fogalmainkkal írjuk le a világot.”
Békés Márton

A tihanyi tézisek fentebb idézett 2. pontját szigorúan alkalmaznunk kell a szintézis megírása során, kell egy saját történészi szókincs. Orwell klasszikusnak számító „1984” című regényének van egy igen megfontolandó tanulsága a történészek számára: bizonyos szavak használata és ezzel párhuzamosan bizonyos szavak kiiktatása – ez az „újbeszél” lényege – alapvetően meghatározza, hogy hogyan tudjuk a körülöttünk lévő világot leírni és végső soron megérteni.

Nézzünk egy konkrét példát: a szókincs használata körüli zavarodottságunkra kiváló példa a „*discóséges 133 nappal*” kapcsolatos szóhasználat. A „*discóséges 133*” kikopott a használatból, de látunk még kísérletet arra, hogy forradalomként értelmezzék, még használatban van a „forradalmak kora” (az első a polgári demokratikus forradalom 1918-ban, a második a proletárforradalomra 1919-ben utal)

De látunk egyfajta a tényleges tartalmat elfedni akaró új definíciós kísérletet is. Ennek tekintjük Hatos Pál egyik könyvének címét: „*Rossz fiúk világforradalma*”²⁵. Egy átlagos történész szókincsemben a „rossz fiúk” Rejtő Jenő szerethető „bűnözőit” jelenti, nem pedig a gyilkos kommunistákat (lásd Szamuely, Lenin-fiúk).

Jelenleg a történészek nagy része – még a nemzeti oldalon is – a Tanácsköztársaság kifejezést használja a 133 napra. Úgy véljük, hogy az alábbiakra lehet cserélni: proletárdiktatúra. De ez, nem pontos, mert nem a proletárok, hanem Kun Béla szűk köre diktált, ezért lehet, hogy a Kun Béla diktatúrája, vagy a vörös diktatúra, kifejezéseket kell használni. De lehet benne dátumot is elhelyezni: 1919-es kommunista diktatúra. Ezek a terminus technikusok sokkal jobban kifejezik a rövid ideig fennálló kommunista kormányzás igazi lényegét, a terror uralmát. Nem „rossz fiúk” csináltak itt Tanácsköztársaságot, hanem a kommunista gyilkosok.

Azt gondolom, a fenti példa jól mutatja, hogy miért fontos, hogy a nemzeti, polgári kánon megírása során szakítsunk a marxista szókincessel, és megalkossuk saját „terminus technikusainkat”! Nézzünk néhány példát:

²⁵ Hatos Pál (2021): *Rossz fiúk világforradalma*. Jaffa Kiadó. Budapest.

A szókincs átalakítása

A lecserélendő szókincs	az új szókincs
Polgári, demokratikus forradalom Őszirózsás forradalom	A Tormay Cecelia-féle patkány forradalom érzelmileg túlfűtött. De az államcsíny, vagy Károlyi-féle hatalomátvétel használata indokolt.
Károlyi Mihály polgári, demokratikus kormánya	Károlyi Mihály radikális kormánya Károlyi Mihály felhatalmazás nélküli kormánya
Tanácsköztársaság	proletárdiktatúra,
trianoni békeszerződés	trianoni békediktátum
az Egységes Párt (másnéven KNEP) kormányzására a legfrissebb baloldali agyszülemény a : Bethleni kétharmad ²⁶	parlamentáris berendezkedés alkotmányos parlamentarizmus, konzervatív parlamentarizmus
a revíziós sikerekre: impériumváltás	visszacsatolás, visszatérés
felszabadítás (1944-1945)	szovjet megszállás (1944-1945)
koalíciós évek	a demokrácia felszámolása
a fordulat éve (1948)	a diktatúra végleges bevezetése
A Kádár-korszakra: puha diktatúra	Csak simán, jelző nélkül diktatúra

A legutolsó definícióhoz: olyan nincs, hogy „*puha diktatúra*”! Kádár-diktatúra és a Rákosi diktatúra lényege ugyanaz volt. A különbség mindössze annyi volt, hogy más eszközöket alkalmaztak: ÁVH helyet III/3. De kimutatható, hogy az ÁVH állományának egy jelentős része belügyi pályán maradt (A másik rész elment dolgozni a kultúrába). A III/3. egészen 1990-ig működött, a párttitkárok voltak a munkahelyek kiskirályai, a szakmai előrejutáshoz be kell lépni a pártba (lásd 800 ezer párttag), Magyarország a szovjetek által megszállt ország volt, etc.

5. Összegzés

„Legyél olyan jó, hogy ne tudjanak figyelmen kívül hagyni!”
Carl Newport

Nemzeti horizontú történelmi kánonra szükség van. A múlt elbeszélése, azaz közös történelem a nemzeti identitás egyik legfontosabb eleme. Napjainkban a nemzeti-polgári-konzervatív történetírásnak meg kell alkotnia a 20. századi magyar történelem kánonját. Ennek első lépéseként meg kell írni a szintézist, aztán jöhet a kanonizálási folyamat és ennek eredményeképpen meg fog születni a kánon.

26 Sípos József (2020): A bethleni kétharmad. A Kisgazdapárt kormányzópárttá bővítése és az 1922. évi választások. Belverede. Szeged.